

X. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1917¹⁾ oli seuraava:

Oikeusapulautakunta, jonka alainen oikeusaputoimisto on, kokoon-tui vuonna 1917 kaikkiaan kolmasti käsittelemään toimiston juoksevia asioita.

Kun se kolmen vuoden aika, joksi oikeusapulautakunnan jäsenet valitaan, päättyi vuonna 1916, valitsi kaupunginvaltuusto vuosiksi 1917—19 lautakunnan jäseniksi professori W. Chydeniuksen, oikeus-neuvosmies W. F. Heimbürgerin ja professori K. J. Ståhlbergin sekä varajäseniksi vuodeksi 1917 asianajaja K. Sundmanin ja lakitieteen-tohtori A. Freyn. Sittemmin kuitenkin oikeusneuvosmies Heimbürger pyynnöstään vapautettiin edellä mainitusta tehtävästä ja kaupungin-valtuusto valitsi hänen sijaansa lautakunnan jäseneksi vuosiksi 1917—19 lakitieteen-tohtori Freyn, joka kuitenkin hänkin sittemmin pyysi vapautusta tästä tehtävästä, syystä että hänet oli kutsuttu senaatin talousosaston jäseneksi, mutta uutta jäsentä lautakuntaan ei vielä valittu hänen sijaansa. Varajäseneksi lakitieteen-tohtori Freyn sijaan valittiin uudelleen varatuomari O. Möller.

Katsoen kalliiseen aikaan sekä eritoten odotettavana olevaan oi-keusaputoimiston ilmoituskulujen kohoamiseen, joka menoerä jo vuonna 1917 nousi 775 markkaan, päätti oikeusapulautakunta kaupungin-valtuustolle lähettämässään 1918 vuoden budjettiehdotuksessa esittää tarverahoja, siivoamista y. m. varten olevaa määrärahaa korotetta-vaksi 200 markalla, joten se 1918 vuoden alusta olisi 1,800 markkaa

¹⁾ Osa kertomusta seuranneita taulutietoja on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1920.

vuodessa. Valtuusto myöntyi tähän esitykseen. Muita muutoksia ei tehty menosääntöön, joka siten vuonna 1918 päättyi kaikkiaan 12,000 markkaan.

Oikeusaputoimisto oli vuoden varrella yhteydessä sekä koti- että ulkomaisten samantapaisten laitosten kanssa.

Oikeusaputoimiston toiminta jatkui vuonna 1917 entiseen tapaan. Toimiston käyttäjien luku kuitenkin edelleen väheni mainittuna vuonna. Samantapaista vähenemistä on esiintynyt kaikkina kolmena sotavuonna, mutta yhtenäkkään edellisellä vuotena se ei ollut niin suuri kuin 1917. Syynä tähän pysyväiseen vähenemiseen tuskin voi olla mikään muu kuin työläisluokan taloudellisten olojen paraneminen.

Käyntejä toimistossa oli kertomusvuonna ainoastaan 3,956, sen sijaan että niitä oli 5,030 vuonna 1916, 5,389 vuonna 1915 ja 6,447 vuonna 1914.

Vuoden eri kuukausien kesken ryhmittivät käynnit seuraavasti:

Tammikuu (25 päivää)	348	Heinäkuu (26 päivää)	284
Helmikuu (24 »)	400	Elokuu (27 »)	346
Maaliskuu (26 »)	354	Syyskuu (25 »)	316
Huhtikuu (23 »)	361	Lokakuu (27 »)	323
Toukokuu (25 »)	426	Marraskuu (26 »)	285
Kesäkuu (26 »)	283	Joulukuu (22 »)	230
		<u>Yhteensä</u>	<u>3,956</u>

Oikeusaputoimisto oli, niinkuin edellä olevasta taulusta näkyy, vuoden varrella avoinna 302 päivää, joten päivittäinen käyntien luku oli keskimäärin 13.10 oltuaan 16.66 vuonna 1916, 17.72 vuonna 1915 ja 21.28 vuonna 1914.

Suurin päivittäinen käyntien luku oli 38 ja vähin 0 (vapunpäivänä).

Alempana olevat tilastotiedot osoittavat asiain luvun, kävijöiden säädyn, ammatin y. m.:

Vuoden varrella saapuneita asioita	650
Edelliseltä vuodelta ratkaisematta olevia	18
	<u>Yhteensä</u>
	668

Kirjallisia toimituksia	820
niistä hakukirjoja	243

Säätynsä ja ammattinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmittivät kävijät seuraavasti:

	M.	N.	Yht.		M.	N.	Yht.
Työntekijöitä	97	89	186	Kassanhoitajattaria	—	2	2
Vaimoja ja leskiä	—	176	176	Koneenkäyttäjiä	2	—	2
Palkollisia	3	163	166	Asioitsijoita	1	—	1
Käsityöläisiä	27	50	77	Sukeltajia	1	—	1
Liikeapulaisia	1	7	8	Lämmittäjiä	1	—	1
Kirjapainotyöläisiä ..	4	3	7	Kaupittelijoita	1	—	1
Tarjoilijattaria	—	7	7	Miliisejä	1	—	1
Taloudenhoitajattaria	—	6	6	Poliisikonstaapeleja	1	—	1
Ruokalanomistajat-				Merimiehiä	1	—	1
taria	—	5	5	Sotilaita	1	—	1
Sairaanhoidattaria	—	4	4	Raitiovaunun kul-			
Partureja	—	3	3	jettajia	1	—	1
Hierojattaria	—	3	3	Kaupunginvoudin			
Kansakoulunopetta-				apulaisia.....	1	—	1
jattaria	—	2	2	Tulkkeja	1	—	1
Ajomiehiä	2	—	2	Vaununtarkastajia..	1	—	1
				Yhteensä 148 520 668			

Vuoden varrella käsitellyt jutut käy laatunsa perusteella ryhmittäminen seuraavasti:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:

Vuokrasopimuksia	34
Työ- ja työehtosopimuksia	110
Muita saamisioikeuksia	136
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	23

Perheoikeuteen kuuluvia asioita:

Avioliitoja	22
Avioeroja	36
Kihlauksen purkauksia	4
Perheenelatuskysymyksiä	54
Avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen elatus	99
Riitoja kihlauksen johdosta	1
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	13
Yleisiä veroja koskevia asioita	12
Tapaturmavakuutusta koskevia asioita	4
Apukassoja koskevia asioita	2
Vähäpätöisiä rikosasioita	24
Erinäisiä tiedusteluja, hakemuksia, valituksia y. m.	94

Yhteensä 668

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteestä riippui, 640 lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi, niinkuin näkyy alempana olevasta taulusta:

Sopimalla ratkaistu	149
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	104
Erinäisistä syistä jätetty sillensä	251
Annettu erinäisille viranomaisille	94
Haaste otettu ennen lokakuun 1 päivää	42
	Yhteensä 640

Edellä olevassa taulussa nimikkeen »Annettu erinäisille viranomaisille» kohdalla mainitut 94 asiaa annettiin seuraaviin virastoihin ja viranomaisiin:

Suomen senaatti:		Helsingin kaupunginvouti	8
Talousosasto	8	» holhouslautakunta ...	1
Oikeusosasto	12	» kasvatuslautakunta..	1
Turun hovioikeus	3	Painoasiain ylihallitus	1
Porvoon hiippakunnan tuomio-		Ent. kenraalikuvernöörinkanslia	1
kapituli	8	Turun poliisilaitos	1
Uudenmaan läänin maaherra	12	Tampereen kaupunginvouti	1
Rautatiehallitus	5	Lohjan kihlak. kruununvouti	2
Helsingin kaupunginvaltuusto	3	Raaseporin » »	1
» tutkijalautakunta ...	7	Rautalammin kihlak. kruununv.	1
» raastuvanoikeus	5	Mäntyharjun » »	1
» maistraatti	9		
» vaivashoitohallitus	3		Yhteensä 94

Nimikkeen »Erinäisistä syistä jätetty sillensä» kohdalla olevain asiain suuri lukumäärä eli 251 johtuu suurimmaksi osaksi siitä, etteivät hakijat, sittenkuin oikeusaputoimisto oli ryhtynyt toimenpiteeseen asiassa, enää palanneet, osin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä siitä, että hakijat joko eivät tahtoneet tai voineet esittää varattomuudentodistusta.

Haaste oli otettu 42 jutussa, mutta näitä juttuja ei oikeusaputoimisto sittemmin ajanut, osin syystä että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella sijaitseviin oikeuksiin, osin syystä etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin jutut tulisivat esille tšekäläisessä raastuvan-oikeudessa.

Oikeudenkäynnillä ratkaistuista 104 jutusta voitettiin 97 ja hävit-

tiin 7. Kaupungin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin kaikkiaan 246 kertaa 162 päivänä.

Vuoden päättyessä oli 28 juttua ja asiaa lopullisesti ratkaisematta. Näistä oli 24 oikeudenkäynnin ja 1 eri viranomaisten ratkaisun varassa, kahdessa oli haaste otettu ja yhdessä kirje lähetetty lokakuun 1 päivän jälkeen.